

तामाङ राष्ट्रिय मुक्ति मोर्चा, नेपालको घोषणा-पत्र २०५५

नेपाल बहुजाति, बहुभाषा, बहुधर्म एवं बहुसंस्कृति भएको मुलुक हो। यहाँ ६० भन्दा बढी जात, जातिहरू छन् भने भण्डै ८० भन्दा बढी मातृभाषाहरू बोलिन्छन्। यहाँ चार भन्दा बढी धार्मिक सम्प्रदायहरू छन् भने सांस्कृतिक हिसाबले प्रत्येक जात, जातिहरूका आ-आफ्ना सांस्कृतिक पर्वहरू प्रचलित छन्। यिनै विविधताहरू नै यो देशको गौरव एवं सम्पत्ति हुन्। यी विविध जात, जाति, धर्म भाषा, एवं संस्कृतिहरूले नै नेपाललाई सम्बृद्ध बनाएको छ। नेपाल केवल सगरमाथा अर्थात हिमालयको देश मात्र होइन, यस देशका विविध जातिहरूका धर्म, भाषा, एवं संस्कृतिहरू र उनीहरूको सामूहिक एवं मनोवैज्ञानिक सामाजिक संरचना नै नेपाल हो। यसैले नेपाल एक जाति, एक भाषा, एक धर्म, एवं एक संस्कृति मात्र भएको एक राष्ट्रिय (Mono-National) देश होइन, यो त बहुराष्ट्रिय (Multi-National) मुलुक हो। यी राष्ट्रका गौरवमय सम्पदाहरू हुन्: यिनलाई संरक्षण गर्नु, अझ समृद्ध पार्नु तथा माथि उठाउनु राष्ट्रलाई नै माथि उठाउनु हो।

तर नेपालको सैनिक एकिकरणसँगसँगै अर्थात आज भन्दा भण्डै २३० वर्ष अघि नेपालको इतिहासमा नै एउटा यस्तो सामन्ती जातिवादी राज्यसत्ताको उदय भयो- जसले राष्ट्रका उपरोक्त अमूल्य सम्पदाहरूलाई नष्ट गर्दै एक जातीय (Mono-National) देश बनाउने कामको श्री गणेश गर्‍यो। पृथ्वीनारायण शाहले श्री गणेश गरेको उक्त एक जाति, एक भेष, एक धर्म, एक भाषा, एवं एक संस्कृतिको जातिवादी नारामुनी यो देशका तथाकथित उच्च खस (हिन्दु) जाति बाहेकका सम्पूर्ण जातिहरूले पिसिनु पर्‍यो। परिणाम त्यसपश्चात यस देशका ती सम्पूर्ण जातिहरूको भाषा, धर्म र संस्कृति पनि खोसियो र अन्तत उनीहरूको जातीय सामाजिक पहिचानमाथि नै अतिक्रमण भयो। यो खस जातिको उत्पीडनले २०१९ सालको संविधानसम्म आइपुग्दा सवैधानिक रूप धारण गर्‍यो। अर्थात जातीय उत्पीडनले अझ तीव्रता लियो। २०४७ सालमा आएको बहुदलीय संविधानले पनि त्यसलाई रोक्न र उत्पीडित जातिहरूको अधिकारलाई सुरक्षित गर्न सकेन। त्यसैकारण आज नेपालमा जातीय समस्या तीव्र बनेको छ र यसलाई ठीक ढंगले हल गर्न जरुरी भएको छ अर्थात् उत्पीडित जातिहरूलाई उत्पीडनबाट मुक्त गर्नु समयको माग भइसकेको छ।

तामाङ- नेपालका तिनै खस (हिन्दु) “उच्च” जातिवादी सामन्ती राज्यसत्ताबाट उत्पीडित त्यो जाति हो, जो संख्याका हिसाबले बहुसंख्यक जातिहरू मध्ये एक मानिन्छ भने उत्पीडनका हिसाबले सबैभन्दा उत्पीडित जातिमा पर्दछ। प्राचीन इतिहासलाई केलाउँदा नेपाल खाल्डो नै तामाङहरूको आदि थलो थियो। कालान्तरमा नेपाल खाल्डोमा अरु जातिको अतिक्रमण पश्चात तामाङ जातिले यहाँबाट विस्थापित हुनुपर्‍यो। यसपछि नै तामाङहरूले क्रमशः नेपाल खाल्डो वरिपरिका पहाडी भू-भागलाई आफ्नो जीवन-वृत्तिको क्षेत्र बनाउनु पर्‍यो। वि.सं. २०४८ सालको जनगणनाले पनि यही पुष्टि गर्दछ अर्थात् नेपाल खाल्डोको वरिपरि नै नौ वटा पहाडी जिल्लाहरूमा आज पनि तामाङ जातिको घनाबस्ती छ अर्थात् बाहुल्यता कायम छ। भू-

२१ - छापामा जनजाति

खण्डको हिसाबले पूर्वमा दुधकोशी देखि पश्चिममा बुढि गण्डकीसम्म, उत्तरमा उत्तरी सीमादेखि दक्षिणमा महाभारतको सिवालिक पर्वतमालासम्मका भू-भागहरु नै तामाङहरुको आफ्नो भू-भाग मानिन्छ। वि.सं. २०११ सालको भाषा तथ्याङ्क अनुसार तामाङहरुले बेल्ले भाषा नेपालको तेश्रो ठूलो जनसंख्याको भाषा थियो। तर वि.सं. २०४८ सालको जनगणनालाई हेर्दा तामाङहरुको जनसंख्या (५.५००) अर्थात् १० लाखभन्दा बढी देखिन्दैन, जुन तामाङ जातिलाई स्वीकार्य छैन। तथापि सर्वस्वीकार्य कुरा हो कि तामाङ जाति नेपालको सबभन्दा ठूलो अल्पसंख्यक जाति मध्ये एक हो।

तामाङ जाति, भाषा, लिपि धर्म, संस्कृति एवं लोक सभ्यताका हिसाबले पनि नेपालको समृद्ध जातिहरुमध्ये एक मानिन्छ। भोट-वर्मेली परिवारभित्र पर्ने तामाङ भाषाको लिपिलाई उछेन (संमोटा) लिपि भनिन्छ। “ल्होछार” तामाङ जातिको सबभन्दा महत्वपूर्ण सांस्कृतिक पर्व हो। टुङना र डम्फू प्रसिद्ध बाजा हुन् भने सेलो नृत्य तामाङ जातिको प्रसिद्ध नृत्य हो।

तामाङ जातिको प्राचीन धर्म प्राकृत-वोन धर्म थियो। पछि तामाङहरुले क्रमशः लामा बौद्ध धर्मलाई ग्रहण गरे। आज तामाङ जातिको जीवन-धर्म, बौद्ध धर्म बनिसकेकोछ।

प्राचीन तामाङ समाज मातृप्रधान थियो र सामूहिक स्वामित्वमा आधारित गणतन्त्रात्मक समाज व्यवस्था उनीहरुको सामाजिक एवं राजनैतिक संरचना थियो। १७ औं शताब्दीको उत्तरार्धसम्म पनि नेपाल खाल्डो वरिपरि नै तामाङहरुको ‘किपट’ राज्यहरु कायम थियो। ‘किपट’ राज्यहरु त्यही सामूहिक स्वामित्वमा आधारित थियो। तामाङ समाजमा कोही ठूलो कोही सानो, छूत-अछूत जस्ता भेदभावपूर्ण व्यवस्था थिएन। उनीहरुको समाज पूर्ण समानतामा आधारित थियो।

११ औं-१२ औं शताब्दीतिर भारतीय उप-महाद्वीपमा चलेको हिन्दू-मुसलमान बीचको लडाइँमा पराजित भएपछि आफ्नो धर्म, भाषा एवं संस्कृति र स्वयं आफ्नै अस्तित्व रक्षाको खोजीमा नेपालको पश्चिम पहाडी प्रदेशमा शरणार्थीका रूपमा प्रवेश गरेका हिन्दू (खस) हरूले क्रमशः आफ्नो पकड जमाउँदै गए। भारतमा १२ औं शताब्दी भन्दा पूर्व नै भारतीय उपमहाद्वीपको मैदानी भू-भागमा सामन्तवादको चरम विकास भइसकेको थियो र हिन्दू वर्णाश्रम धर्मको नाममा भारतमा सामन्तवादी संस्कृतिको जग बसिसकेको थियो। शरणार्थीका रूपमा नेपाल आएका तिनै खस (हिन्दू)हरुले आफ्नो त्यही सामन्ती संस्कृतिलाई नेपालका सोभा र मेहनतकश जनताहरु माथि थोपर्न थाल्यो। उनीहरुले यहाँका सोभा, सरल र मेहनतकश जनजातिहरु र तिनीहरुको पिछडिएको सामाजिक अवस्थाको भरपुर फाइदा उठाए। त्यसैबेला नेपालमा हिन्दू वर्णाश्रम धर्मको तीव्र विकास भयो र त्यसले नेपालको कविला राज्य व्यवस्था, न्याय व्यवस्थामा मात्र होईन सामाजिक संरचनामा पनि काफ़ी प्रभाव जमाउँदै गयो। परिणामः जातिपाति, छुवाछुत, पानी चल, अचल, जस्ता अमानवीय प्रथाको मात्र शुरु भएन यहाँका जनजातिहरुका मातृसत्तात्मक समाज तीव्र गतिमा पितृसत्तात्मक स्वरूपमा बदलिँदै गयो र साँच्चै भन्ने हो भने जातीय उत्पीडनको जग बसालियो। यही जातीय उत्पीडनको श्रृंखलाले पृथ्वीनारायण शाहको सैनिक एकीकरण पछि मूर्तता प्राप्त गर्‍यो। यसपछि नै नेपालमा खसहरुले चाहे अनुरूपको केन्द्रकृत सामन्ती राज्यसत्ताको निर्माण भयो। १७ औं शताब्दीसम्म आइपुग्दा पश्चिमका कैयौं

२२ - छापामा जनजाति

जनजातिहरूका किपट राज्यहरू खसहरूको हातमा गइसकेको थियो भने १८ औं शताब्दीको पूर्वार्द्धमा आइपुग्दा पृथ्वीनारायण शाहको एकीकरण अभियानले मध्य र पूर्वमा बचेखुचेका जनजातिहरूका किपट राज्यहरू पनि खसहरूको हातमा पऱ्यो। यसै क्रममा तामाङ जातिको पनि भूमि (राज्य) खोसियो। यसपछि तामाङहरूले राज्यविहीन मात्र हुनु परेन, गोरखाबाट आफ्नो राजधानी नेपाल खाल्डोमा सारेपछि तामाङ इलाकालाई पृथ्वीनारायण शाहले आफ्नो प्रत्यक्ष शासनमुनि राखेर तामाङहरूलाई आर्थिक एवं सामाजिक रूपमा गतिहीन बनाउने अभियान पनि चलाए। यसरी तामाङ इलाकालाई आफ्नो प्रत्यक्ष शासनमुनी लिनका दुई प्रमुख कारणहरू थिए। प्रथमतः तामाङहरू नेपाल खाल्डोलाई चारैतिर घेरेर घना रूपमा रहेका थिए भने नेपाल खाल्डो पस्ने दक्षिणको र उत्तरको समेत दुवै व्यापारिक मार्ग (नाका) तामाङ इलाकामा पर्दथ्यो। त्यसैले यो क्षेत्र सामरिक महत्वका हिसाबले विशेष महत्वको थियो भने दोस्रो, तामाङहरूको रहन सहन, धर्म, भाषा, संस्कृति र सभ्यता दक्षिणका खस (हिन्दू) हरूको भन्दा पृथक थियो र भौतिक एवं भावनात्मक रूपमा तामाङहरूले पृथ्वीनारायण शाहको सैनिक एकीकरणलाई कहिल्यै साथ दिएनन्। परिणाम खस शासकहरूका लागि तामाङहरू जहिले पनि खतरा सावित भए। यहीकारण पृथ्वीनारायण शाहले तामाङ इलाकालाई आफ्ना प्रत्यक्ष शासनमुनी लिएर तामाङहरूलाई चौतर्फी रूपमा गतिहीन बनाउने प्रक्रियाको थालनी गरे। यही दमन र उत्पीडनको सिलसिला थियो- तामाङजातिको आर्थिक श्रोतमाथिको प्रतिबन्धा त्यसपछि नै खस शासकहरूले तामाङहरूलाई नेपालको प्रहरी, सेना र सरकारी सेवामा मात्र होईन, ब्रिटिस/भारतको फौजमा समेत तामाङलाई भर्ति हुनबाट रोक लगाए। नेपालको खस कानूनले (सन् १८५४) तामाङ जातिलाई “भोटे” को संज्ञा दिँदै पानी चल जातमा सबभन्दा तल्लो जातको “शुद्र” जातमा श्रेणिबद्ध गर्‱यो। तामाङ जातिमाथिको दमन कतिसम्म निकृष्ट रूपमा तल भऱ्यो भने चन्द्र सम्शेरको पालामा आइपुग्दा तामाङहरूले तामाङ भएको कारणले सरकारलाई कर तिर्नु पर्ने समेत भयो। अर्थात् तामाङले तामाङ लेखनमा समेत रोक लाग्यो र यसरी तामाङ जातिको जातीय अस्तित्व नै लोप गराउने प्रयत्न खस राज्यसत्ताले गर्‱यो। खस सामन्ती राज्यसत्ताले गरेको यो सारा उत्पीडनका पछाडी तामाङ जातिलाई चौतर्फी रूपमा गतिहीन बनाउनु र सयौं वर्षसम्म टाउको उठाउन नसक्ने स्थितिमा पुऱ्याउनु थियो। वास्तवमा यही आर्थिक गतिहीनता नै तामाङ जातिका लागि त्यो अभिशाप बन्यो जसको कारण राजधानीको वरिपरि रहेर पनि तामाङहरूले कहिल्यै उज्यालो घाम देख्न पाएनन्। आज पनि तामाङ जातिको समाज अशिक्षा चरम गरिबी, भोक र रोगले ग्रस्त छ। आज पनि भरीया, टेम्पो ड्राइभर र रिक्सा चालक भन्दा माथि तामाङ जाति उठ्न सकेका छैनन्। यसरी आज तामाङ जातिको भाषा, धर्म र संस्कृति मात्र संकटमा परेको होइन कि जातीय पहिचान समेत संकटमा परेको छ। यसको मूल कारण यहा“का खस जातिवादी सामन्ती राज्यसत्ताको उत्पीडन नीति नै हो।

सयौं वर्षदेखि खस (हिन्दू) “उच्च” जातीय सामन्ति राज्यसत्ताको उत्पीडन भोगिरहेका यस देशका अन्य उत्पीडित जातिहरूलाई भै तामाङ जातिका लागि पनि उत्पीडनबाट मुक्ति आज अनिवार्य शर्त भएको छ। त्यस्तो मुक्ति वर्तमान एक जातीय सामन्ती राज्यसत्ता र त्यस भित्रको बहुदलीय (संसदीय) व्यवस्थाबाट सम्भव छैन। उत्पीडित जातिहरूको असली मुक्तिका लागि वर्तमान एक जातीय खस सामन्ती राज्यसत्ताको आमूल परिवर्तन र त्यसको ठाउँमा बहुजातीय

२३ - छापामा जनजाति

राज्यसत्ताको निर्माण गर्नु अनिवार्य हुन्छ। यस्तो आमूल परिवर्तनका लागि देशका सबै उत्पीडित जातिहरूले विशुद्ध जातीय सामाजिक संगठन भन्दा माथि उठेर राजनीतिक आन्दोलन अर्थात् राज्यसत्ता प्राप्तिको संघर्षमा भाग लिनु जरुरी छ। त्यस्तो संघर्षमा भाग लिन स्वभाविक रूपमा उत्पीडित जातिहरूले आफ्नो जातीय मुक्ति मोर्चाको निर्माण गर्दै संगठित ढंगले जातीय उत्पीडन विरोधी संघर्षमा लागिपर्नु पर्दछ। जातिहरूको आत्म-निर्णयको अधिकारलाई स्वीकार गर्दै आ-आफ्नो जातीय भूमि वा जातीय स्वशासन प्राप्तिको संघर्षलाई धनीभूत गर्नु पर्दछ। तामाङ जातिको लागि पनि मुक्तिको एक मात्र बाटो यही हो।

नेपाल अर्ध-सामन्ती एवं अर्ध-औपनिवेशीक देश हो। यस्तो देशको आमूल परिवर्तनकारी क्रान्तिको नेतृत्व कुनै जातीय पार्टी, आन्दोलन या पूँजिवादी राजनैतिक पार्टीहरूले गर्न सक्दैन। पूँजिवादको विकास भइनसकेको तर पूँजिवादतिर संक्रमणोन्मुख हाम्रो जस्तो अर्ध-सामन्ती एवं अर्ध-औपनिवेशीक मुलुकको आमूल परिवर्तनकारी क्रान्तिको नेतृत्व समाजका सबभन्दा प्रगतिशील एवं अग्रगामी वर्ग सर्वहारा वर्गको अग्रदस्ता कम्युनिष्ट पार्टीले मात्र गर्न सक्छ। त्यसैले यहाँ जातीय (राष्ट्रिय) मुक्ति आन्दोलनले सफलतासम्म पुग्नको लागि त्यस्तो कम्युनिष्ट पार्टीले चलाउने नयाँ जनवादी क्रान्तिको बाटोमा गोलबन्द हुँदै जानु अनिवार्य हुन्छ। अर्थात् वर्गीय आन्दोलन र जातीय आन्दोलनले परस्पर सहयोगी भूमिका निभाउँदै संगसंगै अगाडि बढ्नु जरुरी छ। त्यसरी उत्पीडित जाति एवं वर्गका जनताको संयुक्त संघर्षबाट मात्रै वास्तवमा सयौं वर्ष देखि जरो गाडेर बसेको नेपालको एक जातीय खस सामन्ति राज्यसत्ताको आमूल परिवर्तन सम्भव हुन्छ। यस्तो आमूल परिवर्तनका लागि यहाँका उत्पीडित जाति एवं वर्गले यहाँको खस (हिन्दू) जातिवादी राज्यसत्ताका विरुद्ध मात्र लडेर पुग्दैन बरु यसले भारतीय विस्तारवाद एवं अमेरिकन साम्राज्यवादकाविरुद्ध पनि संगसंगै लड्नु पर्दछ। किनकी यहाँका खस सामन्ती राज्यसत्ताको लगन गाँठो त्यहाँसम्म गाँसिएको छ। त्यसरी मात्र वास्तवमा नेपाली क्रान्तिले जनता र राष्ट्रलाई मुक्त गर्न सक्दछ।

वास्तवमा नेपालमा जातीय समस्या भनेको उनीहरू माथि भइरहेको खस (हिन्दू) “उच्च” जातीय सामन्ती उत्पीडन नै हो। त्यसैले यहाँ जातीय समस्याको हल गर्नु भनेको वर्तमान एक जातीय खस सामन्ती राज्यसत्ताको ठाउँमा बहुजातीय राज्यसत्ताको निर्माण गर्नु हो। तर यस्तो राज्यसत्ता विविध जातिका दुई चार जना टाठा-बाठाहरूलाई सत्तामा पुऱ्याउने खालको नीतिबाट होइन, उत्पीडित जातिहरूलाई आ-आफ्नो बाहुल्य क्षेत्रमा आ-आफैले शासन चलाउन पाउने जातीय स्वशासनको व्यवस्थाद्वारा आफ्नो भागको निर्माण आफै गर्ने अधिकार दिएर मात्र संभव छ। यस्तो जातीय स्वशासनको अधिकारलाई पूर्णता दिन जातिहरूको छुट्टीने अधिकार आत्मनिर्णयको अधिकारलाई स्वीकार गर्नु पनि त्यतिकै जरुरी छ। त्यसरी मात्रै उत्पीडित जातिहरूलाई जातीय उत्पीडनबाट मुक्त गर्न सकिन्छ। यसप्रकार जातिहरूको आत्म-निर्णयको अधिकारलाई उत्पीडित जातिहरूको मुक्तिको उच्चतम जनवादी अधिकारका रूपमा बुझ्दै आफ्नो जातीय स्वशासनको अधिकार प्राप्तिका लागि सम्पूर्ण तामाङहरू एक जुट भएर जातीय मुक्ति आन्दोलनमा लाग्नु आजको वस्तुगत खाँचो हो। तामाङ जातिका लागि मुक्ति प्राप्त गर्ने यो भन्दा सहि र ठोस बाटो अर्को छैन। यो नै हाम्रा लाखौं तामाङ जातिको मुक्तिको एक मात्र बाटो हो।

अधिकार मागेर पाइएको इतिहास दिनियाँमा कतै छैन, अधिकार खोसेर मात्र पाइन्छ। सयौं वर्षदेखि उत्पीडन चलाएर हाम्रो रगत, पसिनामा र जातीय एवं सामाजिक

२४ - छापामा जनजाति

हैसियतमाथि गीर खेलेर मोज लुट्दै आएको यस देशका खस अतिवादीहरूले सजिलै हामीलाई स्वशासनको अधिकार दिनेवाला छैनन् त्यसैले त्यस्तो अधिकार प्राप्तिको लागि तामाङ जातिले पनि कठिन संघर्षको बाटो हिंड्ने संकल्प गर्नु पर्दछ र संगठित ढंगले सम्पूर्ण तामाङहरूले एउटै मोर्चामा गोलबन्द हुँदै आफ्नो स्वशासन प्राप्तिको संघर्षलाई उठाउनु पर्दछ। यसै उद्देश्य प्राप्तिका लागि “तामाङ राष्ट्रिय मुक्ति मोर्चा, नेपाल” को स्थापना गरिएको हो। राज्यसत्ता नै सबथोक हो, अन्य सबै कुराहरू भ्रम मात्र हुन्, भन्ने कुरालाई आत्मसात गर्दै यो मोर्चाले आफ्नो जातीय (सत्ता) स्वशासन प्राप्तिको संघर्षलाई प्रधान बनाउने हुँदा यसको सिधा सम्बन्ध राज्यसत्तासँग रहने कुरा स्पष्ट छ।

तामाङ राष्ट्रिय मुक्ति मोर्चा, नेपाल आफ्नो उद्देश्य अनुरूप स्वभाविक रूपमा सामन्तवाद एवं साम्राज्यवाद विरोधि हुने छ र यसले हर प्रकारका जातीय, वर्गीय, क्षेत्रीय एवं लिंगिय उत्पीडनका विरुद्धमा उठ्ने न्यायपूर्ण आन्दोलन वा संघर्षको समर्थन गर्ने छ। खास गरेर उत्पीडित जातिहरूको आत्मनिर्णयको अधिकारलाई स्वीकार गर्दै जातीय स्वशासनको अधिकार प्राप्तिका लागि उठ्ने हरेक न्यायोचित संघर्षलाई नैतिक समर्थन एवं सहयोग गर्दछ। यो मोर्चा जातीय उत्पीडनका विरुद्धको संघर्षको प्रधान साधन भएकाले यसले संघर्षकै माध्यमबाट आफ्नो अधिकार स्थापित गर्ने छ। मोर्चाले आफ्नो अधिकार प्राप्तिका लागि सर्वप्रथम, सम्पूर्ण तामाङ जातिमा जागरण पैदा गर्ने, उनीहरूलाई संगठित गर्ने तथा संघर्षलाई घनीभूत गर्ने र उत्पीडित भातृ जाति, वर्ग एवं क्षेत्रका जनतासँग एकाकार हुँदै सबै जाति, वर्ग एवं क्षेत्रका जनताको साभा मुक्तिलाई आत्मसात गर्ने छ। मुलुकभित्र र बाहिर रहेका तामाङ जातिको सम्पूर्ण जातीय सामाजिक संघ संगठनहरूसँग मोर्चाको परस्पर सहयोगी र भातृपूर्ण सम्बन्ध रहनेछ।

नेपाल खाल्डो वरिपरिका रसुवा, नुवाकोट, धादिङ्ग, मकवानपुर, रामेछाप, दैलखा, सिन्धुली, सिन्धुपाल्चोक र काभ्रेपलाञ्चोक गरी नौ वटा जिल्लाहरू रहेको क्षेत्रलाई तामाङ बाहुल्य मूल क्षेत्र मान्दै तामाङ स्वशासित क्षेत्र बनाउनु पर्दछ। काठमाडौं, ललितपुर, चितवन, बारा, पर्सा, संखुवासभा, भोजपुर, सर्लाही, उदयपुर, ओखलढुङ्गा, भ्र्पापा, मोरङ, पाँचथर, लम्जुङ लगायतका अन्य जिल्लाहरूमा जनसंख्याको घनत्व र आवश्यकता अनुसार जिल्ला, ईलाका र गाउँ स्तरका स्वशासित ईकाइहरूको निर्माण गरी तामाङ जातिलाई आफ्नो सत्ता सुम्पिँदै त्यसको सञ्चालन एवं निर्माणको कार्य अगाडि बढाउनु पर्दछ र मुलुकको निर्माणमा तामाङ जातिलाई स्थानीय सत्ता देखि केन्द्रीय सत्तासम्म प्रतिनिधित्व गराउने नीति अवलम्बन गरिनु पर्दछ। तर यस्तो सहभागिताको नीति त्यसबेला नै संभव हुन्छ जब राज्यले जनप्रतिनिधि सभा जातिकै शक्तिशाली जातीय सभाको नीतिलाई अंगिकार गर्दछ। यसर्थ वर्तमान राष्ट्रिय सभालाई जातीय सभामा परिणत गरी उत्पीडित जातिहरूलाई समानताको सिद्धान्तका आधारमा प्रतिनिधित्व गराउने एवं उत्पीडित जातिहरूको संयुक्त क्रान्तिकारी मोर्चाको निर्माण गर्दै केन्द्रीय सत्तामा सहभागी गराउने नीति अर्न्तगत तामाङ जातिलाई पनि सत्ताको समान साभेदार बनाइनु पर्दछ। यसरी मात्रै तामाङ जातिको मुक्ति सम्भव हुने भएकाले मोर्चाले उपरोक्त नीतिलाई आफ्नो मुक्तिको साधन र संघर्षको आधार बनाउने कुरा पनि त्यत्तिकै स्पष्ट छ।